

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 23 (1995/1996)

Številka 3

Strani 140-141, IX

Jože Rakovec:

SOSONCE IN 22° HÁLO

Ključne besede: zanimivosti, razvedrilo, fizika, lom svetlobe, naravni pojavi, sosonce.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/23/1265-Rakovec.pdf>

© 1996 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

3

PRE SEK

ISSN 0351-6652

DRUŠTVO MATEMATIKOV, FIZIKOV IN ASTRONOMOV SLOVENIJE, 23(1995-1996)

SOSONCE IN 22° HÁLO

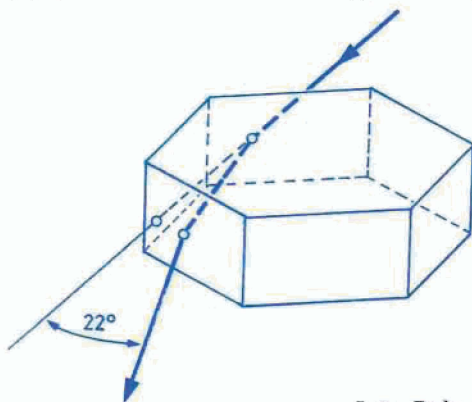
Na fotografiji na naslovni strani Preseka¹ vidimo ob zahajajočem soncu nad obmorsko pokrajino in lesketajočim se morjem na cirusnih oblakih še del pojava hálo, in sicer tako imenovano sosonce. Če pozorno pogledamo, opazimo ob notranjem robu sosonca tudi kratek, navpično se raztezajoč del kroga, imenovanega 22° hálo. Oba pojava nastaneta zaradi loma sončne svetlobe na lebdečih ledenih kristalčkih, ki imajo obliko pravilne šeststrane prizme. Ker se na sliki vidi sosonce, celotnega kroga 22° hála pa ni videti, to pomeni, da so kristalčki v cirusih

---

¹ Za razlago posnetega naravnega pojava smo poprosili Jožeta Rakovca, profesorja meteorologije na Fakulteti za matematiko in fiziko.

orientirani pretežno tako, da so njihove osnovne ploskve približno vodoravne. Tako pride do dvakratnega loma svetlobe skozi dve nesosednji stranski ploskvi prizme, kot kaže skica. Ker se lomni količniki ledu za različne barve nekoliko razlikujejo, se svetloba tudi razklanja: notranji rob sosonca je rdečkast, zunanji, v rep razpotegnjeni, pa bolj rumen oziroma zeleno-modre.

V eni od naslednjih številčk Preseka pa kaj več o hálu, ki ga lahko sestavlja več krogov, peg, lokov itd. Toliko, da so včasih videli v njem znamenje za bližajoče se hude dogodke, npr. vojne, lakoto, kugo, ...

Jože Rakovec